תורה אור

לא לכל אמר ר' מאיר שחיטה שאינה ראויה שמה שחיטה מודה ר"מ שאין מתירתה באכילה ולא לכל אמר ר"ש *שחיטה שאינה ראויה לא שמה שחיטה מודה רבי שמעון שמטהרתה מידי נבלה, אמר מר לא לכל א"ר מאיר שחיטה שאינה ראויה שמה שחיטה: מודה רבי מאיר שאין מתירתה באכילה" פשיטא, טרפה בשחיטה מי מישתריא? לא צריכא לשוחט את הטרפה ומצא בה בן ט' חי סד"א הואיל דאמר רבי מאיר שחיטה שאינה ראויה שמה שחיטה תהני ליה שחיטת אמו ולא ליבעי שחיטה, קמשמע לן, ותסברא והאמר ר"מ בן פקועה טעון שחיטה? לא צריכא-דרבי: סבר לה כר' מאיר וסבר לה כרבנן: סבר לה כרבי מאיר דאמר שחיטה שאינה ראויה שמה שחיטה וסבר לה כרבנן דאמרי שחיטת אמו מטהרתו, כיון דאמור רבנן שחיטת אמו מטהרתו תהני ליה שחיטת אמו ולא ליבעי שחיטה, קמ"ל. לא לכל אמר רבי שמעון שחיטה שאינה ראויה לא שמה שחיטה, מודה ר"ש שמטהרתה מידי נבלה, פשיטא, *דאמר רב יהודה אמר רב ואמרי לה במתניתא תנא °"וכי ימות מן הבהמה" מקצת בהמה מטמאה ומקצת בהמה אינה מטמאה ואי זו טרפה ששחטה? לא צריכא לשוחט את הטרפה והיא חולין בעזרה' דתניא *השוחט את הטרפה וכן השוחט ונמצאת טריפה זה וזה חולין בעזרה ר"ש *מתיר בהנאה וחכמים אוסרין סד"א הואיל וא"ר שמעון מותר בהנאה אלמא לאו שחיטה היא כלל, אימא מידי נבלה נמי לא מטהרה קמ"ל, אמר ליה רב פפא לאביי וסבר ר"ש חולין בעזרה דאורייתא היא? א"ל אין *והתנן ר' שמעון אומר חולין שנשחטו בעזרה ישרפו באש וכן חיה שנשחטה בעזרה אי אמרת בשלמא דאורייתא היינו דגזרינן חיה אטו בהמה אלא אי אמרת דרבנן, בהמה מאי טעמא, דילמא אתי למיכל קדשים בחוץ, *היא גופה גזרה, ואנן ניקום ונגזור גזירה לגזירה? רבי חייא נפל ליה יאניבא בכיתניה °אתא לקמיה דרבי אמר ליה שקול עופא ושחוט על בוביתא דמיא דמורח דמא ושביק ליה, היכי עביד הכי והתניא *השוחט וצריך לדם חייב לכסות כיצד יעשה או נוחרו או עוקרו? כי אתא רב דימי אמר: צא טרוף אמר ליה, כי אתא רבין אמר צא נחור אמר ליה, למאן דאמר צא טרוף מאי טעמא לא אמר צא נחור? וכי תימא קסבר *אין שחיטה לעוף מן התורה ונחירתו זו היא שחיטתו *והתניא רבי אומר °"כאשר צויתיך" מלמד שנצטוה משה על הושט ועל הקנה ועל רוב אחד בעוף ועל רוב שנים בבהמה

לא

ויקרא יא

דברים יב

לא לכל אמר רבי מאיר. לא לכל הדברים אמר רבי מאיר שמה שחיטה כדמפרש למודי ר"מ שאינה מתירתה באכילה ולקמן פריך פשיטא: בן ט' חי. דלאו ירך אמו הוא כולי האי ולענין שחיטה משתרי בשחיטת האם: סד"א. הא נמי נשתרי בשחיטת הטרפה: קמ"ל. דאינה מתירתה ובעי למשחטיה ושחיטת עצמו מתירתו כדקי"ל (לעיל דף עד.) דארבעה סימנין אכשר ביה רחמנא בבן תשעה חי: והא אמר ר"מ. בפרק בהמה המקשה (לעיל דף עד.): בן פקועה. אפילו היא כשרה טעון שחיטה: לא צריכא. הא דר' אבא אלא משום דרבי סבר לה כר' מאיר באותו ואת בנו כדאמר לעיל: וסבר לה כרבנן. בבן פקועה דלא שמעינן ליה דפליג. מהו דתימא כיון דבן ט' הוא ושחיטת עצמו מתירתו אפילו לרבי שמעון כדקי"ל בפרק בהמה המקשה (שם.) ארבעה סימנין אכשר ביה רחמנא הילכך לאו ירך אמו הוא לאיתסורי משום טרפות דידה ואימא לרבי דסבר ליה כרבי מאיר תהני ליה שחיטת אמו ולא ליבעי למשחטיה דהא שחוטה היא קמ"ל: את הטרפה. כגון נחתכו רגליה טרפות הניכר: ונמצאת טרפה. בבני מעיין: מתיר בהנאה. דשחיטה שאינה ראויה לאו שמה שחיטה ולא קרינא בהו חולין שנשחטו בעזרה' דזביחה כתיב בהו (דברים יב) "כי ירחק וזבחת" בריחוק מקום אתה זובח כו' (קדושין דף נז:): וסבר ר' שמעון חולין שנשחטו בעזרה דאורייתא. "מוזבחת" כדפרשינן דקבעי שחיטה ראויה דאי א] רבנן וטעמא דאסירי משום דמאן דחזי דנשחטו בפנים סבר קדשים נינהו וחזי דקאכלי להו בחוץ ואתי למשרי אכילת קדשים בחוץ מה לי ראויה ומה לי אינה ראויה הא אתי לאתחלויי מקדשים פסולים: אין והתנן. בניחותא: וכן חיה. אע"ג דכולי עלמא ידעי דלאו קדשים נינהו: היינו דגזרינן חיה אטו בהמה. אטו סיפא נקט האי לישנא דהא ודאי מהיכא דאיתרבי בהמה א] ב]בקדשים איתרבי חיה וה"ק אפילו לא כתיב בדין הוא דגזור: יאניבא. תולעת האוכלת פשתן טיי"ש בלע"ז: על בוביתא דמיא. מי המשרה שהפשתן שם: דמורח דמא. יריח התולעת ויברח שסוגא הוא לדם עוף: והיכי עביד הכי. דלא מכסי ליה: וצריך לדם. כגון זה: חייב לכסות. ולא יעשה ממנו לרכיו: כיצד הוא עושה. ויהא פטור מן הכסוי: נוחרו. חונקו: עוקרו. עוקר סימנים: לא טרוף. עשהו תחלה טרפה ואח"כ שחוט דתיהוי שחיטה שאינה ראויה: לא טרוף א"ל. רבי לר"ח: זו היא שחיטתו. וצריך כסוי: כאשר צויתיך. מכלל שנאמרו בעל פה הלכות שחיטה שהרי בתורה לא מליט שטוהו:

לא

אימא תהני ליה שחיטת אמו. דוקא נקט בן ט' חי אבל מת או בן ח' פשיטא דהוי ירך אמו שהיא טרפה ואע"ג דאמר באלו טרפות (לעיל דף נח.) דולד טרפה לא הוי ירך אמו היינו לפי שהוא חי ואין חיותו תלוי באמו וא"ת והיכי ס"ד דמשום דרבי סבר לה כר"מ באותו ואת בנו דתיהני ליה שחיטת אמו הא בכסוי הדם סבר לה כרבי שמעון וי"ל דבכל מילי סבר לה כר"מ דאשכחנא במרובה (ב"ק דף ע.) דסתם לן כר' מאיר בתשלומי ארבעה וחמשה:

פשיטא דאמר רב יהודה וכי ימות מן הבהמה כו'. והא דלא מייתי מתניתין דבהמה המקשה (לעיל דף עב:) לא אם טיהרה שחיטת טרפה אותה כו' משום דהוה מצי למיפרך בן ח' חי יוכיח:

סלקא דעתך אמינא הואיל וא"ר שמעון מותר בהנאה. לא מצי למינקט שוחט טרפה והיא אותו ואת בנו וסד"א דכיון דפטור הוא לאו שחיטה היא כלל ולא מיטהרה מידי נבלה דאיכא למימר דלענין שוחט הוא דלא הויא שחיטה אבל לענין גופה הויא שחיטה לכך מייתי ראיה דאף לענין גופה שתחשב חולין בעזרה לאסור בהנאה לא הויא שחיטה:

אין והתנן רבי שמעון אומר כו'. משנה היא בפ' בתרא דתמורה (דף לג:) וממתני' דהכא דפטרינן חולין בעזרה מכסוי לא מייתי משום דלא נזכר בה ר"ש אלא וחכמים פוטרים ורבי קתני לה אבל ממתני' דמרובה (ב"ק דף ע.) דפטר רבי שמעון חולין בעזרה מארבעה וחמשה הוה מצי למידק דאי לא הויא דאורייתא הוה חייב כדמוכח התם בגמרא (דף עב:) שמא הכא בעי לאוכוחי דאסור בהנאה וה"ק מכלל דסבר רבי שמעון דחולין בעזרה אסורים בהנאה דאורייתא לכך לא מייתי ההיא דמרובה (שם דף ע.) דמהתם לא הוה מצי למידק איסור הנאה אלא איסור אכילה וא"ת ומאי קשה ליה דקא מתמה וסבר רבי שמעון חולין שנשחטו בעזרה דאורייתא וי"ל משום דאיכא ברייתא בהאיש מקדש (קדושין דף נח.) דקאמר רבי שמעון דהמקדש בחולין שנשחטו בעזרה מקודשת ומכח ההיא דמייתי מוקי התם בטרפה ואין נראה דא"כ הוה ליה לאתויי הכא ההיא ברייתא ולאוקמי בטרפה כדמוקי התם ונראה לר"ת דקס"ד לכך מתניתין גופה דמייתי דקתני וכן חיה משמע דחיה הוי דרבנן מדקתני וכן וא"כ בהמה נמי דרבנן וקתני וכן משום דגזרינן חיה אטו בהמה דאי מדאורייתא חיה נמי דאורייתא ומאי וכן ומשני אין והתנן כלומר ומתוך דמההיא גופה יש לדקדק שהיא דאורייתא דאי דרבנן הוי חיה גזירה לגזירה:

היינו דגזרינן חיה אטו בהמה. בהאיש מקדש (שם דף נח.) מייתי נמי מהך מתניתין דסבר ר"ש דחולין בעזרה דאורייתא ואין מאריך שם כמו כאן ופירש ג] בקונט' דדייק מדהויא בשריפה דאי דרבנן לא היה טעון שריפה ואי אפשר לומר כן דבהדיא מדקדק כאן מכח חיה וא"ת דהכא משמע דאפילו הויא דאורייתא הויא חיה דרבנן והתם מייתי קרא לאסור בהמה חיה ועוף ג] וי"ל דרבי שמעון פליג אההיא ברייתא וע"ל דלא פליגי ונפרש כאן כפירוש הקונטרס דהתם ואשריפה קאי הכא דאי אמרת בשלמא דאורייתא בין בהמה ובין חיה ועוף היינו דגזרינן הכא בחיה שריפה אטו בהמה אע"ג דבהמה גופה לא הויא בשריפה אלא גזירה אטו קדשים שיצאו לחוץ שהם בשריפה ובחיה ליכא למטעי אטו קדשים ולא חשיבא גזירה לגזירה כיון דאסירא מיהא דאורייתא והויא כולה חדא גזירה אבל אי דרבנן אמאי חיה בשריפה:

סיפא

עין משפט נר מצוה

יח א מיי' פ"ב מהל' שחיטה הל' ב סמג עשין סג:

יט ב (מיי' פי"ד שם) סמג עשין סד טוש"ע י"ד סי' כח סעיף יח:

נושא/מבנה

◇ הגבלות על הכללים של ר"מ ור"ש בדנין שחיטה שאינה ראויה

◆

שיטה מקובצת

א] מהיכא דאיתרבי בהמה בקדושין (דף נו) אתרבי חיה: ב] ופי' שם בקנטרס דדייק מדהריא:

תת נושא

שוחט את הטרפה ומצא בה בן ט' חי

◆

גליון הש"ס

גמ' אתא לקמיה דרבי. עיין ירושלמי פרק ה' דמעשר שני:

תת נושא

השוחט קדשים בחוץ ונמצאת טריפה האם יש בה טומאת נבילות

◆

הגהות מהר"ב רנשבורג

א] רש"י ד"ה וסבר ר"ש חולין וכו' שחיטה ראויה דאי רבנן. מלת רבק נמחק ונ"ב מדרבנן: ב] ד"ה היינו דגזרינן חיה וכו' דאיתרבי בהמה בקדשים. מלת בקדשים נמחק ונ"ב עי' בקידושין דף נ"ז כצ"ל ועי' ריטב"א: ג] תוס' ד"ה היינו וכו' וי"ל דר"ש פליג אההיא ברייתא. נ"ב עי' זבחים ס"ב פ"א תוס' ד"ה אימר דאמר וכו':

נושא

הצורך לדם לצרכי צוף איך ישיגנו והתמ"ב בכיסוי

מבנה

△ ג' דעות וסדור זמן בין א' אחר השני ולא בגדר חידוש

מסורת הש"ס

[לעיל פ. וש"נ]

לעיל עד. לקמן קכח. זבחים סט.

[קדושין נח.]

תמורה לג: קדושין נח

[שבת יח: ביצה ג. יבמות כא: וש"נ]

לעיל כח: [תוספתא פ"ו ע"ב]

[לעיל ד. וש"נ]

לעיל כח: יומא עה:

*סוגיית לשם דיון כדי להקנות את הקריאה וזכירת מיד לתשובה, בתוכם מוזא (ה"א) טנזתית

◆

רבינו גרשום

הכי גרסי' וסבר ר"ש חולין שנשחטו בעזרה דאורייתא כו'. כלומר דחזינן הכא השוחט טרפה חולין בעזרה ר"ש מתיר בהנאה. (כלומר) משום דטרפה הוה דלא חשיבא שחיטה. אבל אי שחט חולין כשרה בעזרה ס"ל דאסורה בהנאה: בהמה טעמא מאי דלמא אתי למיכל קדשים בחוץ. כלומר דאי שרינן חולין בעזרה הוה קא שרי נמי קדשים בחוץ: היא גופא גזירה. כלומר בהמת חולין בעזרה גזירה: ואנן ניקום לגזור גזירה לגזירה. כלומר חיה אטו בהמה: יניבא [illegible] בלע"ז. כלומר הפשתן היה במשרה בתוך המים ולכם הות ביה יתיבא: על בוביתא דמיא. כלומר על המשרה: צא טרוף א"ל. כלומר עשה בה אחד מי"ח טרפות קודם שתשחטהו ואח"כ שחטהו דהו"ל שחיטה שאינה ראויה ואי אתה צריך לכסות: וכי תימא קא סבר אין שחיטה לעוף מן התורה ונחירתו זו היא שחיטתו. כלומר אם היה נוחר היה צריך לכסות א) לא מיבעיא צא נחור: דיש שחיטה לעוף מן התורה. כלומר דלא אמרי' נחירתו זו היא שחיטתו ואם אתה נוחר אי אתה חייב לכסות אבל צא טרוף כו': קמ"ל דר' חייא בר אבא. כלומר דראה רבי דבריו של ר"ש בכסוי הדם דבעינן שחיטה ראויה: וכי תימא קסבר שחיטה שאינה ראויה שמה שחיטה. כלומר ואי טורף אעפ"כ צריך לכסות דשחיטה שאינה ראויה שמה שחיטה:

א) מלה דצ"ל לא מבעיא לא היה נוחר דלא שחיטה היא כלומר דלא אמרי' וכו' לא אתה חייב לכסות דיש שחיטה לעוף מה"ת. אבל לא טרוף וכו':

והא